וועטער
מיילוויין וואלקנדיק, קולער

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910 PUBLISHED DAILY

דאס אידישע וואָרט

THE ISRAELITE PRESS

זון אויפגאנג — 6.25
זון אונטערגאנג — 6.17

די איינציקע אידישע צייטונג
אין מערב קאנאדע
עטאבליירט אין 1910
דערשיינט
יעדן טאג

Vol. 21, No. 218. Wed. Sept. 30, 1931.
Published Daily except Saturday and Sunday.
מיטוואך יט׳ תשרי, תרצ״ב.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY OCT 6 1931 ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

קאלינין פארזיכערט אידישע רעפובליק אין ביראָ-בידזשאַן

אנב-אורחא

פון מארק

דאס העפטל „יונג-אידיש״

די טוער פון דער קאלנאריער פרעך שול זיינען געווען פריינטלאך גענוג צו צושיקן אונז אין רעדאקציע א מימע־אנראפירט העפטל „יונג-אידיש״, ארויס גענעבן פון דער גרופע „יונגט־רינג״ פון דער שול.

דאס דארף זיין די ערשטע העפט פון א מאנאטלאכער אויסגאבע פון די קינדער פון דער שול, און, וויסנדיק מיט וועלכע שווערקייטן אזא אויס־גאבע איז פארבונדן, ווינש איך די קינ־דער, אז זייער פארדוץ זאל זיין מער דערפאלגרייך, ווי די עלעלכע פארזוכן פון זייערע עלטערע, וועמעס צאלריי־כע וועכטלאכע און מאנאטלאכע צייט־טונגען און זשורנאלן דערלעבן אזוי אפט ניט קיין צווייטע אויסגאבע . . .

* * *

דער „לייטארטיקל״ פון דער העפט אונטערן קעפל „וואס וויל מיר״, צייר־נט אן די צילן פונם „יונגט־רינג״, וואס באשטייען קאנטיק הויפטזאכלאך אין ארבעטן פאר דער באפעסטיקונג פון דער פרץ-שול, וועמעס צוועק זאלן עס זיין „צו שאפן א ברוק צווישן דעם עלטערן און דעם אינגערן דור״.

נאכדעם קומט א הימנע פאר אידיש: א פאליטישער ארטיקל „וואו זיינען מיר אין דער וועלט״; א פאליטישער פעליעטאן „א נאטס אין שטעל״; א אידיש געזעלשאפטלאך ארטיקל „איז מעגלאך אידישע פארטייען״ — און „דערנאך — פראגמאנטן, אייניקע לא־קאלע באכערעגנגען פון א לייטערן פארט און באגריסונגען.

* * *

ווייל איך לחלוטין ניט צוטרעטן צו אט דעם רעזולטאט פון קינדערשער אנ־שטריינגונג ווי א קריטיקער.

עס מאכט פאר מיר ניט אזוי אויס, אויב אט די דערשע אויסגאבע האט א סך זאכן, וואס וואלטן נעדארפט באטראכטן ווערן ווי פעלערן ביי עלא־כע אויסגאבן פון דערוואכסענע.

דער פאקט אליין וואס אזא אויסגאַ־בע אין אידיש אין מעגלאך אין אזא ווייטער שטאט ווי קאלגארי, איז שוין א דערפרייענדיקע דערשיינונג.

און דער פאקט אליין וואס אידישע קינדער גיבן עס אריס פאקטיש מיט זייערע איינענע כחות, און וואס ביי זיי אנטוויקלט זיך אזוי די געוויינ־הייט צו געזעלשאפטלאכער ארבעט און אחריות, איז שוין פאר זיך אליין ווערט באגריסט צו ווערן.

און נוט איז אויך, וואס עס ווערט געשאפן א מעיריים פארן אויסדרוק פון יונגע מאלאנטן, ווען אזעלכע וועלן זיך געפינען.

באגריס איך מאקס הארציק די קינ־דער אין שול־טוער מיט זייער אויסגאַ־בע. און ווינש איר לאנגע יאָרן און וואוקס אין דער בריוס און אין דער הויך.

* * *

עס איז אן אויסגאבע פאר קינדער, און אזוי לאנג ווי די קינדער זיינען דארטן דאס וואס זיי זיינען, האבן זיי אין מיינע אויגן דעם זיבעטן חן, און איך טראכט אפילו ניט צו קריטיקירן זיי פאר זייערע קינדערשע פעלערן וואס זיינען אזוי נאטירלאך און האבן באזיך זיך אליין א באזונדער חן.

אנדערש איז עס אבער וואו די קינ־דער פארמעסען זיך צו ניין אין די אומגאטירלאכע פאר זיי קרומע וועגן פון די דערוואכסענע, — דארטן מוזן זיי, גלייב איך, אנטמוטיקט ווערן.

* * *

ארט מיך, לכשל, ניט, אז קינדער זאלן אויף זייער קינדערשן שטיינער אינטערעסירן זיך און ריידן וועגן פאַ־ליטיק.

אבער איז דאס, איך בעט אייך, א קינדערשער אויסדרוק:

״די ׳חברים׳ מעק און טאמאס האבן זיך ניט דערשראָקן וואס מען האט זיי אויסגעשלאגן פון דער ארב. פאר־טיי, ווייל טאמאס האט זיך שוין פאר־דארנט מיט א שטעלע ביי א באַ־מאנאטן, און מעק ווארט אויף דעם לארד־ מיטול, מיט א גרויסער פעג־סיע״.

קאנען סיידן קינדער, באזונדערס אמעריקאנער קינדער, וואס צייכענען זיך אויס מיט זייער ערלאכקייט, קומען מיט זייער איינענעם גראדן שכל צו אזא מין פעלשונג פון די פאקטן?

* * *

ביי א די דערוואכסענע, — איבער הויפט ביי אונז, אידן, וואס זיינען אויסגעוואקסן אין אן אסמאפערע פון פינסטערן פאנטיזם, איז מעגלאך אזא אנינשעע פארקריפלונג פונם אמת.

יא, ביי אונז איך: די ענגלישע אר־בעטער, וועמען די זאך איז מער גוגע און וועלכע באקעמען אויף דעם ביי־טערסטן אופן ״מעקס״ (מאקדאנאלדס) פאליטיק, טוען עס מיט ערלאכע מיט־לען, ניט באשלדיקנדיק אים אין פער־זעלאכע פנינות.

אונזערע קינדער זיינען אבער אזעל־כע דרכים פרעמד, און אט די דער־מאנטע ציטאטע איז א רעוולטאט פונם שערלאכן איינפלוס פון דער סביבה.

די לערער פון א אידישער שול פאר־שטיין זיכער די שערלאכקייט פון אזא איינפלוס. עס דארף זיין זייער חוב אים צו באקעמפן.

* * *

ערלאכע אידייעס נויטיקן זיך ניט אין אומערלאכע מיטלען זיי אויסצו־קעמפן.

מיר טארן ניט דערלאָזן, אז אונזע־רע קינדער זאלן זיך לער־ מאכן פעל־שונגען פאר וועלכן ס׳ [illegible] מיר דארפן זיי געוויינען צו זיין ערלאך צו קענגער און צו שונאים, ווי צו פריינט.

מיר מוזן אונזערע קינדער אפהיטן פון א צינישער באציאונג צו אידעאלן, אפילו צו פרעמדע, און געוויינען זיי צום גערעכטן, אז אלע מענשן, אויסער קליינע, זיינען פארקויפטע נשמות, — אז דערפאר ווייל דאס איז פאלש, אז דערפאר ווייל דאס פארקריפלט זיי אויף נייסטיק.

ווי האבן די לערער פון דער קאלנא־ריער שול פארזעגן אזא פארט ציטאַ־טע?

ס׳איז, אמת, א קינדערשע אויסגאַ־בע. אבער האבן די לערער גאר קיין אויפזיכט ניט אויף דעם? . . .

קינדער חלש׳ן פון הונגער און פוילישע שולן

קריזיס אין לאנד נעמט אלץ אָן שארפערע פארמען

פספעצ. טעלעג. צו ד. א. וו. פון ״איטא״

ווארשע, סעפט. 30 (איטא). — סטענעם פון ליידן, עגלאך צו די מלח־מה יארן, ווערן דא פארצייכנט. באַ־זונדערס צווישן דער אידישער באפעל־קערונג. אן איבערהויפט צווישן די אידישע קינדער. דער קריזיס האט דערגרייכט אזא מדרגה, אז ס׳איז גע־וואהן די געוויינלאכסטע זאך צו זעען קינדער וואס חלש׳ן פון הונגער זיצן־דיק אין שול אויף די ביינקלאך.

די צענטראלע אידישע בילדונגס אינסטיטוציעס, די תלמוד־תורה׳ס פון די ארטאדאקסן, די תרבות שולן און די ״צישא״ (אידישע שולן, האבן גע־קאלט א דריינגענדיקן אפיל צו דער דזשאינט דיסטריביושאן קאמיטע זי זאל ווידער אנפאנגען אז שחיות אויס־מיילן שפייז פאר קינדער.

2 טויט אין שלאכט צווישן פאַליציי און סטרייקערס אין עסטעוואן

בלוטיקע שלאכט ברעכט אויס ווען סטרייקערס פירן דורך פארבאטענע דעמאנסטרא־ציע. — פאליציי און סטרייקערס באנוצן זיך פריי מיט פייער־געווער. — צוויי פון די סטרייקערס טויט, פינף ערנסט פארוואונדעט. — פינף פארבייגייער און 12 פאַ־ליציסטן אויך פארוואונדעט, און אין פאליציסט איז אין אן ערנסטן צושטאנד

עסטעוואן, סאסק., סעפט. 30. — בלוט האט זיך נעכטן געגאסן אין די הינע נאסן, ווען באוואפנטע פאליציי איז געקומען אין צוזאמענשטויס מיט א מחנה פון פיר הונדערט קוילן סטרייר קערס. די שלאכט, אין וועלכער פייער־געווער און שטיינער זיינען פריי באַ־נוצט געווארן, האט זיך פארענדיקט זייער תראגיש: צוויי סטרייקערס זיי־נען דערשאסן געווארן אויף טויט און פינף זיינען ערנסט פארוואונדעט גע־ווארן אויסער א צאל לייכטער פאר־וואונדעטע. עס זיינען אויף פארוואונ־דעט געווארן פינף צופעליקע מענשן און 12 פאליציסטן. די לאנע גאן איי־נעם פון די לעצטע. וועלכער האט גע־קראגן א צעשפאלטענעם קאפ מיט א כאפּאס אויף די טראקס. ווען דער ערש־שטיין, איז זייער ערנסט. נאך איין פאליציסט האט געקראגן אן ערנסטע קויל וואונד אין ארעם.

די דערשאסענע זיינען ניט נאר־וואן און דזשאלין גרישקא, 11 מענער און 3 פרויען זיינען ארעסטירט געווארן.

דער ראיאט איז אויסגעבראכן, ווען די סטרייקערס, 400 אין צאל, האבן באשלאסן דורכצופירן א דעמאנסטרא־ציע. אינגאנזאנדיק דעם פארבאט פון דער דערשאסן.

די דעמאנסטראנטן זיינען אריינגע־פאר אין שטאט אויף טראקס, מיט צעשפרייטע פאנען. זיי זיינען באגעגנט געווארן פון די עסטעוואנער איינוואו־נער, וועלכע האבן זיך אויף ארויפגע־קראגן א כאפּאס אויף די טראקס. ווען דער ערש־טער טראק האט זיך דערנעענטערט צום טאון האל, איז ער באגעגנט גע־ווארן פון א קייט פון פאליציסטן, וואס האבן פארבלאקירט דעם וועג. דער טראק האט זיך פארקירעוועט אין א זייטיקער נאס, נאכנעפלגט פון די אי־בעריקע.

די פאליציסטן האבן זיך א לאז גע־טאן אין דער אנדער זייט פון שטאט, צו פארבלאקירן דעם וועג אין יענער זייט. דאן האט זיך איין טראק אפגע־טיילט פון די אנדערע, די מענשן זיי־נען ארויס אויף אן האבן אנגעהויבן באַ־וואהן די פאליציסטן מיט שטיינער און שטעקנס. די איבעריקע סטרייקערס זיינען באלד נעקומען צו לויפן און זיי האבן אטאקירט די פאליציסטן, וואס האבן ארויסגעצוגן די רעוואלווערן. באלד האט זיך אנגעהויבן א שיסערײ.

די פייער־לעשער זיינען באלד געקו־מען צו לויפן און זיי האבן געלאָזן א שטראם וואסער אויף די דעמאנסט־ראנטן, זיי זיינען אבער באלד פאר־טריבן געווארן פון די סטרייקערס. די פאליציסטן האבן אנגעהויבן שיסן אויף דער מחנה, איינער פון זיי איז גע־פאלן טויט און א צאל פארוואונדעטע. די סטרייקערס האבן זיך אנגעהויבן צור־ריקציען, מיטנעמענדיק זייערע פאר־וואונדעטע.

אויף א דריינגנדיקן רוף, זיינען גע־קומען צו לויפן די פאליציסטן וואס האבן באוואכט די טרואקס־טרייער מי־נע. און ערשט דאן האט די מחנה סטרייקערס אנגעהויבן וואלקען זיך, און קירצלאך איז אדרענונג איינגע־שטעלט געווארן.

דער אוונט איז נאך אבער געווען זייער א אומרואיקער איז שטעטל.

* * *

דערזשיינע, סאסק., סעפט. 30. — א ספּעציעלער צוג מיט 40 באוואפנטע רייטנדיקע פאליציסטן איז לעצטן אוונט ארויסגעשיקט געווארן קיין נייע יונ־גע קרעפטן, אבער ער דערווארט אז שטעל צו פארשטארקן די דאָרטיקע פאליציי, אין פאל פון א נייעם אויס־ברוך.

די ריגירונג, ווערט באהויפּטעט, וועט זוכן צו באזייטיקן די סטרייק פי־דער פון דעם געגנט, כדי צו דערמעג־לאכן א קאנפערענץ צווישן די באלע־באטן און די סטרייקערס.

קיין קרינס-צושטאנד האט זיך דערגע־רונג דערווייל ניט בדעה צו דערקלערן אינ׳ם עסטעאוונער געביט.

—)::(—

„נאונ׳ס״ שול צעשע־דיקט פון שריפה

ווילנע, סעפט. 30 (איטא). — די הינע שול וואס איז פאר איבער הונ־דערט יאר געווען באריטמט ווי דעם ווילנער גאונ׳ס שול, איז נעכטן ערנסט צעשעדיקט געווארן א שריפה. א גרויסער טייל פון דעם גאונ׳ס ווערט פולער ביבליאטעק איז פארניכטעט געווארן, צוזאמען מיט א צאל אנדערע ארטיקלען פון היסטאָרישער באדייטונג.

—)::(—

צוויי יאָריק קינד בריט זיך אָפּ אויף טויט מיט זודיקע וואסער

וואלאס טאמסאן, 2-יאריק קינד פון מרס. מייבל טאמסאן, 419 פאַ־סיפיק עווענו, איז שטארק צעבריט געווארן, ווען ער האט אראָפּגעשלעפּט א טעפּל זודיק וואסער פון׳ם אויוון אין זיין היים מאנטאג אוונט.

דאס קינד איז אָפּגעפירט געווארן אין דזשענעראל האספיטאל, און איז לעצטן אוונט געשטארבן פון די באַהאנד וואונדן.

—)::(—

היינט פייערונג אין פאלקס שול

די פאלקס שול פארוואלטונג בעט אונז צו מעלדן, אז א סוכות־פייערונג ווערט דורכגעפירט היינט אין פאלקס־שול.

2,30 בייטאג ווערט דורכגעפירט א פייערונג פאר די קינדער פון דער שול, אין 6 אויינגער נ.מ. — פאר דער גאנ־צער שול.

דענמארק ניט אויך אויף גאלד סטאנדארד

קאפּענהאגען, דענמארק, סעפט. 30. — די דענישע רעגירונג האט אויף אויפגעגעבן דעם גאלד סטאנדארד, לויט דעם ביישפּיל פון ענגלאנד, שוין נאכגעפאלגט פון שווערן און גארוועל־ניי.

דער ביל וואס באפולמעכטיקט די רעגירונג אָפּצושאפן דעם גאלד סטאנ־דארד איז דורכגעפירט געווארן אין משך פון עטלאכע מינוט צייט דורך ביידע הייזער פון׳ם פארלאמענט.

ציוניסטישער קאנגרעס האט די גאנצע צייט געבלאנדזשעט, אבער צום סוף האט ער געפונען דעם וועג

אזוי דערקלערט י. העסטרין אין זיין באריכט פונם ציוניסטישע קאָנגרעס פאר גרויסן עולם אין ציון זאל לעצטן אוונט. — זאגט אז ווייצמאן וואלט דערווייל געווארן מיט איבערוועגנדיקער מערהייט, ווען וואלן קומען פאר די לעצטע טעג. — קרי־טיקירט רבי זלאטניקס שטעלונג

אז דער לעצטער טאג פונם נעראטעווע פון מישן קאָנגרעס האט נעראטעוועט פון דעם קאָנגרעס, סיי די ארץ־ישראל איופבוי ארבעט פון א טראגישן סוף, אין דערהויבן די ציוניסטישע באוועגונג אז איר געהאטן א קלארן בליק — און אויסגעארבעט א פראגראם געשטיצט אויף רעאלער פאליטיק — געווען אין סוף־כל־סוף אנגענומען געווארן אין די לעצטע טעג פון קאָנגרעס און גע־ראטעוועט די לאגע — דאס זיינען די הויפּט שטריכן פון י. העסטרינס רעדע, לעצטן אוונט פאר א גרויסן עולם פון דער האט אנגעפילט דעם ציוניסטישן זאל.

מר. העסטרין האט אין קרגנסטן, אבער שארפע ווערטער, געשילדערט די געפערלאכע ראל וואס די רעוויזיאָנ־ס׳ טען האבן געשפּילט — און די כמעט טראגישע פירונג פון די עלטערע, דער פארענע, געשאכטעטע פיגורן פון די אל־טער טראָק האט זיך דערנעענטערט צום טאון האל, איז ער באגעגנט גע־ווארן פון א קייט פון פאליציסטן, וואס האבן פארבלאקירט דעם וועג. דער טראָק האט זיך פארקירעוועט אין א זייטיקער נאס, נאכגעפלגט פון די אי־בעריקע.

די פאליציסטן האבן זיך א לאז גע־טאן אין דער אנדער זייט פון שטאט, צו פארבלאקירן דעם וועג אין יענער זייט. דאן האט זיך איין טראָק אפּגע־טיילט פון די אנדערע, די מענשן זיי־נען ארויס אויף אן האבן אנגעהויבן באַ־וואהן די פאליציסטן מיט שטיינער און שטעקנס. די איבעריקע סטרייקערס זיינען באלד נעקומען צו לויפן און זיי האבן אטאקירט די פאליציסטן, וואס האבן ארויסגעצוגן די רעוואלווערן. באלד האט זיך אנגעהויבן א שיסערײ.

די פייער־לעשער זיינען באלד געקו־מען צו לויפן און זיי האבן געלאָזן א שטראם וואסער אויף די דעמאנסט־ראנטן, זיי זיינען אבער באלד פאר־טריבן געווארן פון די סטרייקערס. די פאליציסטן האבן אנגעהויבן שיסן אויף דער מחנה, איינער פון זיי איז גע־פאלן טויט און א צאל פארוואונדעטע. די סטרייקערס האבן זיך אנגעהויבן צור־ריקציען, מיטנעמענדיק זייערע פאר־וואונדעטע.

אויף א דריינגנדיקן רוף, זיינען גע־קומען צו לויפן די פאליציסטן וואס האבן באוואכט די טרואקס־טרייער מי־נע. און ערשט דאן האט די מחנה סטרייקערס אנגעהויבן וואלקען זיך, און קירצלאך איז אדרענונג איינגע־שטעלט געווארן.

דער אוונט איז נאך אבער געווען זייער א אומרואיקער איז שטעטל.

* * *

דערזשיינע, סאסק., סעפט. 30. — א ספּעציעלער צוג מיט 40 באוואפנטע רייטנדיקע פאליציסטן איז לעצטן אוונט ארויסגעשיקט געווארן קיין נייע יונ־גע קרעפטן, אבער ער דערווארט אז אומרואיקער איז שטעטל.

* * *

מר. העסטרין האט באזונדערט אונ־טערגעשטראכן, אז ווייצמאנס לעצטע צוויי יאר ארבעט זיינען געווען די גלעצנצדסטע פון זיין קאריערע אלס פו־רער — און אז ווייצמאן איז אז אויפ־ריכטיק און איבערגעגעבן דעם ציוניס־טישן אידעאל פון דער קאנגרעס בליבן־דן אויסער דער באוועגונג. זיין געטריי־שאפט האט ער שוין דערווייזן דערמיט, וואס טראָק דעם וועג דער קאָנגרעס האט אים אזוי ביטער אטאקירט — פון אים שטיקער הארץ אויסגעריסן — אין ער דאך געבליבן אין איינאפּאכער סאלדאט אין די ציוניסטישע רייען און אנגענומען אן איינלאדונג צו פארן אין דרום אפריקע אין די אינטערעסן פון קרן-היסוד.

דער רעדנער האט דערקלערט, אז טראָק דער אנדלונג פונם קאָנגרעס, איז ווייצמאן געליבט און נעאכטעט און אנערקענט ווי דער אמת׳ער פירער וואס ער איז. דאס איז באוויזן געווארן פון דער רירנדער אוואציע וואס ער האט געקראָגן ווען ער איז אריין אין קאָנגרעס זאל, דעם לעצטן טאג, ״וואלטן דאמאלסט פארגעקומען די וואלן פון פרעזידענט פון דער ציוניס־טישער ארגאניזאציע — וואלט ווייצ־מאן דערווייל געווארן מיט א גרויס־ער מאיאָריטעט״, האט דאס העסטרין גע־זאגט, — ״ווייל צו יענער צייט זיינען שוין די דעלעגאטן ניכטער געווארן״.

צום סוף האט העסטרין דערקלערט דיי לעכערלאכע לאגע אין וועלכער רבי זלאטניקס האנדלונג האט געשטעלט די קאנאדער דעלעגאציע אין האט ציטירט דיי טעלעגראמעס וואס ער האט צוגע־שיקט צו ״דאס אידישע וואָרט״, אין ענטפער אויף דער פראגע, אויב ס׳איז אמת אז רבי זלאטניק איז איבערגע־גאנגען צו די רעוויזיאָניסטן. רבי זלאטניק האט עס אליין באשטעטיקט און אונטערגעשריבן דעם ענטפער מיט זיין אייגענער האנט.

—)::(—

דענמארק ניט אויך אויף גאָלד סטאנדארד

קאפּענהאגען, דענמארק, סעפט. 30. — די דענישע רעגירונג האט אויף אויפגעגעבן דעם גאלד סטאנדארד, לויט דעם ביישפּיל פון ענגלאנד, שוין נאכגעפאלגט פון שווערן און גארוועל־ניי.

דער ביל וואס באפולמעכטיקט די רעגירונג אָפּצושאפן דעם גאלד סטאנ־דארד איז דורכגעפירט געווארן אין משך פון עטלאכע מינוט צייט דורך ביידע הייזער פון׳ם פארלאמענט.

מעיאָר וועב שטימט איין צו זיין קאנדידאט פאר א זעקסטן טערמין

מעיאר וועב האט געבעטן ב. אנאנסירט, אז ער איז ווייליק צו פארן מעיאר אמט פאר א זע טערמין אין די קומענדיקע שטאט־ וואלן וואס וועלן פארקומען דעם 27טן נאוועמבער.

מאכנדיק זיין דערקלערונג פאר א גרופּע פון ארום 50 אונטערשטיצער זיינען, האט דער מעיאר דערקלערט, אז ער וועט ניט קאנען אנפירן קיין גרויס־ן וואלן קאמפּיין. אויב מענשן וואלטן דערוואוסט פון אים אז ער זאל אנפאנ־גן איצט אן א קאמפּיין פאר זיך, וואלט זיין ענטפער געווען ״ניין״, האט ער געזאגט.

״אויב איך וויל מיך פאר מעיאר, ווי איך האט עס באוויזן דורך פעמיצי־עס, דעלעגאציעס און אנדערע מיטלען, האט דער מעיאר געזאגט צו דער גרו־פּע נעכטן אין קאונסיל טשעמבער אין סיטי האל, וועל איך ארויסשטעלן מיין אנדיאטור פאר נאך א טערמין, מיין ״ציעיקע בקשה צו אייך איז, אז איר זאלט אנווענדן אלע אייערע בעגלאַ־קייטן צו האלטן מיך ווייטער פון קאסט פיינעווען אין די וואלן. איך האב ניט קיין צייט פאר אזא ארבעט איצט, מיינע אינטערעסן זיינען אין דער שטאט וויניפּעג״.

זיין צושטימונג איז פון דער גרופּע אויפגענומען געווארן מיט דויערנדיקע אפּלאָדיסמענטן. נאכדעם ווי ער האט אפּגערעדט איז ער ווארים באגריסט ווי איר האט עס באוויזן דורך פעמיצי־עס, דעלעגאציעס און אנדערע מיטלען, איז דער רעכנונג אין דער וואך. דאס וועט פירן צו דעם, אז דער אידישער שבת, פונקט ווי דער קריסטלאכער זונטאג און דער מאכמעדאנישער פרייטאג זאָ־לען ניט אויספאלן אלעמאל אין דעם זעלבן טאג.

פרעמיער בענעט ווערט דערפאר גע־בעטן ער זאל זיך באמיען ביי דער פעלקער־ליגע זי זאל ניט דורכפירן איר געפּלאנטע קאלענדער רעפאָרם, ״וואס איז שערלאך סיי פאר די עקאָ־נאמישע און סיי פאר די נייסטיקע אינטערעסן פון דער אלגעמיינער באַ־פעלקערונג, ווי פון דער אידישער.

קאנאדער סינאָאָגן פאראיין פּראָ־טעסט. קעגן קאלענדער רעפאָרם

ווי עס ווערט אונז געמאלדן, האבן די ״פאראייניקטע ארטאדאקסישע שולן פון קאנאדע״, מיט דער הויפּט קווארטיר אין טאראנטאָ, לעצטע וואך אָפּגעשיקט א טעלעגראמע צו פּרעמי־ער בענעט, פון קאנאדע, מיט א פּראָ־טעסט קעגן דער קאלענדער רעפאָרם וואס ווערט איצט געפּלאנט פון דער פעלקער ליגע.

די טעלעגראמע צייגט אָן, אז לויט דעם רעפאָרם פּלאן וואלט יעדער יאר באשטאנען פון 52 וואכן צו זיבן טעג, מיט איין טאג צוגעגעבן יערן געוויינלאכן יאר און צוויי טעג יערן עיבור־יאר. וואס וועלן ניט אריינגע־

פיר יונגעלייט וואס האבן זיך באטייליקט אין דעמאָנסטראציע וועלן דעפּאָרטירט ווערן

דער פון דעמאנסטראציע וואס איז דורכגעפירט געווארן נאך א פארוואס־לונג פון ארבעטער, זיינען דא נעכטן געפונען געווארן שולדיק אין סוברים קאורט פון אנטעריאָ אויף דער קלאגע, אז זיי האבן געשטערט דער פאליציי אין דורכפירן זייערע פליכטן.

די יונגעלייט, וועמעס פראָצעס עס האט געדויערט צוויי טעג און זיי זיי־נען גע׳משפּט געווארן פאר ריכטער דזשעפרי און א דזשורי, זיינען: תע־רי ביינדער, דזשארדזש ענדריו, אל־בערט האַרדמאן און דייוויד נארס. זייער אורטייל וועט ארויסגעגעבן ווערן ביים שלוס פון דער קרימינאל דאקעט.

די דזשורי האט ארויסגעגעבן איר ווערדיקט נאך א באראטונג פון צוויי־אוו־א־האלב שעה, און זי האט רעקאָ־מענדירט אז די פיר שולדיקע זאלן, נאכדעם ווי זיי וועלן אָפּקומען זייער שטראָף, דערפאָרטירט ווערן.

וויגנדזאר, אנט., סעפט. 30. — די פיר יונגעלייט וועלכע זיינען דא לעצ־טענס ארעסטירט געווארן אלס אנפר־

פליט מיט שנעלקייט פון 408 מייל א שעה

לאנדאן, סעפט. 30. — לייטענאנט ג. ה. סטענפארד האט געשלאגן אלע פלי רעקארדס. פליענדיק אויף זיין עראָפּלאן מיט דער שנעלקייט פון 408 מייל א שעה איבער א דריי־קילאמע־טערדיקן קורס אין גאלשטאט. זיין פרי־ערדיקער רעקארד איז געווען 379.05 מייל א שעה.

דער מאטאר פון זיין עראָפּלאן, ספּע־ציעל געבויט פאר דעם צוועק, ווערט באַצייכנט פאר דעם קראפטפולסטן מאטאר וואס איז געבויט געווארן.

באריכט אז טראָצקי קערט זיך אום צוריק קיין סאָוועטן פארבאנד

אמאנולא, עקס-קענינג פון אפגאניסטאן, איז פארמיטלער צווישן אים און סטאלינען. — וועט ווידער ווערן הויפּט פון דער רויטער ארמיי

(ספּעציעלע טעלעגראמע צו ״דאס אידישע וואָרט״ פון ״איטא״)

איסטאנבול, סעפט. 30 (איטא). — געהיימע פארהאנדלונגען מיט לעאָן טראָצקי, מיטן צוועק צו אראנזשירן זיין צוריקקערן קיין סאָוועטן פארבאנד. דער דערבאלגרייכער קאמוניסטישער קאָמאָנדאַנט צווישן די שבטים אין אפגאניסטאן, אין א דערקלערונג צו י. לעווין, סעקרעטאר פון ביראָ־בי־דזשאנער קריז פון דער קאמוניסטי־שער פארטיי.

דער דאזיקער צוזאג איז אויך וואָר־ים געשטיצט געווארן פון פעטער סמידאוויטש, וויצע־פרעזידענט פונם סאָוועטן פארבאנד און הויפּט פונם ״קאמזעט״ (די ארגאניזאציע וואס האט דעם אויפזיכט אויף דער אידי־שער אינגארדענונג), וועלכער האט זיך באטייליקט אין דער קאָנפערענץ פון אינגאנזאן, — מיט פעקלאך.

״די טעריטאָריע רעגירונג האט ניט גע־מאכט קיין שום שווערקייטן פאר אמאנולאס באזוך אין לאנד צו זעען זיך מיט טראצקין, ווייל זי סימפּאט־זירט מיט זיין מיסיע: זי וואלט זייער געוואלט פטור ווערן פון איר אחריות פאר טראָצקיס זיכערקייט, און זי וואלט געווען צופרידן, ווען ער פארלאזט דאס לאנד.

סאָוו. רוסלאנד וויל ״פארפלייצן״ אמערי־קע מיט נאזאלין

דערטראָיט, סעפט. 30. — קאל. וואלטער ב. קאול, וויצע־פרעזידענט פון מישיגאנער יוניאן ליג קלוב, האט דא דערקלערט, אז די ערשטע פיר הונדערט טויזנט נאלאן פון א טראנס־פּאָרט פון 2,700,000 נאלאן פון סאָ־וועטישע נאזאלין פון די יענגנגן פונם קאספּישן יום אין שווארצן ים קומען אין איינע שטאט אין אינדיע, באזונ־דערס אין אפגאניסטאן.

די טעריטאָריע רעגירונג האט ניט גע־מאכט קיין שום שווערקייטן פאר אמאנולאס באזוך אין לאנד צו זעען זיך מיט טראצקין, ווייל זי סימפּאט־זירט מיט זיין מיסיע: זי וואלט זייער געוואלט פטור ווערן פון איר אחריות פאר טראָצקיס זיכערקייט, און זי וואלט געווען צופרידן, ווען ער פארלאזט דאס לאנד.

״נאונ׳ס״ שול צעשע־דיקט פון שריפה

ווילנע, סעפט. 30 (איטא). — די הינע שול וואס איז פאר איבער הונ־דערט יאר געווען באריטמט ווי דעם ווילנער גאונ׳ס שול, איז נעכטן ערנסט צעשעדיקט געווארן א שריפה. א גרויסער טייל פון דעם גאונ׳ס ווערט פולער ביבליאטעק איז פארניכטעט געווארן, צוזאמען מיט א צאל אנדערע ארטיקלען פון היסטאָרישער באדייטונג.

—)::(—

צוויי יאָריק קינד בריט זיך אָפּ אויף טויט מיט זודיקע וואסער

וואלאס טאמסאן, 2-יאריק קינד פון מרס. מייבל טאמסאן, 419 פאַ־סיפיק עווענו, איז שטארק צעבריט געווארן, ווען ער האט אראָפּגעשלעפּט א טעפּל זודיק וואסער פון׳ם אויוון אין זיין היים מאנטאג אוונט.

דאס קינד איז אָפּגעפירט געווארן אין דזשענעראל האספּיטאל, און איז לעצטן אוונט געשטארבן פון די באַהאנד וואונדן.

—)::(—

היינט פייערונג אין פאלקס שול

די פאלקס שול פארוואלטונג בעט אונז צו מעלדן, אז א סוכות־פייערונג ווערט דורכגעפירט היינט אין פאלקס־שול.

2,30 בייטאג ווערט דורכגעפירט א פייערונג פאר די קינדער פון דער שול, אין 6 אויינגער נ.מ. — פאר דער גאנ־צער שול.

פרעזידענט און וויצע־פרעזי־דענט פון סאָוועטן פארבאנד באשטעטיקן אלטן צוואָג

פספעצ. טעלעג. צו ד. א. וו. פון ״איטא״

מאסקווע, סעפט. 30 (איטא). — מיכאיל קאלינין, פרעזידענט פון דעם סאָוועטן פארבאנד, האט ווידער באַ־שטעטיקט זיין אלטן צוואָג וועגן דער גרינדונג פון א אידישער רעפּובליק אין ביראָ-בידזשאן, אין א דערקלערונג צו י. לעווין, סעקרעטאר פון ביראָ־בי־דזשאנער קריז פון דער קאמוניסטי־שער פארטיי.

דער דאזיקער צוואָג איז אויך וואָר־ים געשטיצט געווארן פון פעטער סמידאוויטש, וויצע־פרעזידענט פונם סאָוועטן פארבאנד און הויפּט פונם ״קאמזעט״ (די ארגאניזאציע וואס האט דעם אויפזיכט אויף דער אידי־שער אינגארדענונג), וועלכער האט זיך באטייליקט אין דער קאָנפערענץ פון אינגאנזאן, — מיט פעקלאך.

״די אפּפּראָציע רעגירונג האט ניט גע־מאכט קיין שום שווערקייטן פאר אמאנולאס באזוך אין רעגאנ־, וואס אינשטאט פעקלאך פון אויסלאנד איופן קאמען פון ביראָ־בי־דזשאן, — נעמען פון ביראָ־בי־דזשאן אין פ. ס. ס. ר.״

״אין׳ם ליכט פון די שטרוגלס פון׳ם ׳מארנסין׳ נייען אויף אריין איינקיק אימפּאָרטירטע פון אויסלאנד בחורות, וואס ווערן ניט פּראָדוצירט אין פ. ס. ס. ר.״

—)::(—

בריטישע ארבעטער פארטיי וועט באקעמפן טאריפן

לאנדאן, סעפט. 30. — פרעמיער מאקדאנאלד האט נעכטן נאכמיטאג פארבראכט א שעה צייט ביים קענינג וועגן דער איצטיקער לאגע, א יצונג פונם קאבינעט האט נאכגעפאלגט אין אוונט, אבער ס׳איז ניט באקאנט אז די רעגירונג זאל האבן באנאנסמאלס פון אינדיע, באזונ־דערס אין אפגאניסטאן.

די טעריטאָריע רעגירונג האט ניט גע־מאכט קיין שום שווערקייטן פאר אמאנולאס באזוך אין לאנד צו זעען זיך מיט טראצקין, ווייל זי סימפּאט־זירט מיט זיין מיסיע: זי וואלט זייער געוואלט פטור ווערן פון איר אחריות פאר טראָצקיס זיכערקייט, און זי וואלט געווען צופרידן, ווען ער פארלאזט דאס לאנד.

שפּייז פעקלאך קיין סאָוו.-רוסלאנד קאָסטן איצט פיל ביליקער

מ. א. גרעי, סעקרעטאר פון אי־מיגראנטן הילף פאראיין, בעט אונז צו דערמאנען, אז דא וואס ווילן ארויס העלפן זייערע קרובים מיט שפּייז פעקלאך, קאָנען עס טאָן דורכ׳ן אימי־גראנטן הילף פאראיין. זיי דאַרפן בלויז באצאָלן א נעוויסע סומע, און די מקבלים אין סאָוועטן רוסלאנד וועלן קריגן פריי, אָן צאָלונגען פון זייער זייט, די באשטעלטע פּראָדוקטן. פריי־ן ליסטן זיינען דא ביים פאראיין, און מען קאָן זיי באקומען אין אפּס. די פּריין זיינען איצט א סך ביליקער, ווי פריער.

אין פארבינדונג מיט די נייע אראנ־זשעמענטס בנוגע שפּייז פעקלאך, האָ בען מיר באקומען פאנגנדיקע איינ־צעלחייטן פון אן אויסשניט פון א מאסקווער ציטונג צו אונז פון סאָוועט רוסלאנד.

״דער אל־פארבאנדישער פארארבייטער ׳מארנסין׳ האט אין זיין באוויץ נדוי־סע פאנדן פון עקספּארט סחורות (פּראָדוקטן, ארטיקלען פון בריטן־ענ־ברויך און א. וו.), איצט האט דער פאראיין אנגעפאנגען אנטוויקלען א נייעם סארט אפּעראציעס, — מיט פעקלאך.

״די אפּעראציע באשטייט אין דעם, וואס אנשטאט פעקלאך פון אויסלאנד איופן קאָמען פון ביריגער וואס וואוי־נען אין פ. ס. ס. ר., קאָן מען מאכן געלט־וועגדזנגען אויפ׳ן לויפנדיקן חש־בון פון ׳מארנסין׳, וועלכער ניט ארויס אויף דער באטרעפנדיקער סר־מע אנגעצייגטע אין דער באשטעלונג סחורות פון אירע סקלאדן.

״די געלט איבערשיק